



کاربرد تلفیق در برنامه درسی ابتدایی:

مطالعه سنتز پژوهی<sup>۱</sup>

## Application of Integration in Elementary Curriculum: A Synthesis Research Study

T. Ahmadi, P. Ahmadi

طاهره احمدی<sup>۲</sup>، پروین احمدی<sup>۳</sup>

**Abstract:** The purpose of this study was to systematically study the applications of integration in elementary school curricula. Therefore, the applications of integration were examined from all aspects. The research approach was qualitative and with a hybrid strategy. To achieve the above explanation, synthesis research method and content analysis technique have been used. The study population was domestic research since 1380 and foreign research since 2015, which was done through content analysis, classification and screening, and 91 studies that met the criteria and criteria were purposefully selected, coded and classified. Then, using content analysis, 5 dimensions were identified, which are: application of integration in physical education curriculum, application of integration in art curriculum and application of integration of art with other curricula, application of integration of life skills training in the program Curriculum, application of integration of ICT (information and communication technology) in curricula, design and organization of curricula.

**Keywords:** curriculum, elementary school, application of integration

**چکیده:** هدف این پژوهش مطالعه نظام‌مند کاربردهای تلفیق در برنامه‌درسی ابتدایی بود. رویکرد پژوهش، کیفی و با راهبرد فراترکیب بود. از روش سنتز پژوهی و تکنیک تحلیل محتوا استفاده شد. جامعه مورد مطالعه پژوهش‌های انجام‌شده داخلی از سال ۱۳۸۰ و پژوهش‌های خارجی از سال ۲۰۱۵ بود که طی واکاوی محتوایی دسته‌بندی و غربالگری انجام‌گرفته و ۹۱ پژوهش که واجد شرایط و معیارهای مدنظر بودند به صورت هدفمند انتخاب شده، کدگذاری و طبقه‌بندی صورت گرفته است. سپس، با استفاده از تحلیل محتوا ۵ کاربرد اصلی شناسایی شده که عبارت‌اند از: کاربرد تلفیق در برنامه درسی تربیت‌بدنی، برنامه درسی هنر، آموزش مهارت‌های زندگی در برنامه درسی، کاربرد تلفیق فاوا (فناوری اطلاعات و ارتباطات) در برنامه درسی، کاربرد تلفیق در طراحی و سازمان‌دهی برنامه درسی

واژگان کلیدی: برنامه درسی، دوره ابتدایی، کاربرد تلفیق

۱. تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۴/۰۵، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۳/۱۸

۱ دانشجوی دکتری برنامه ریزی درسی، گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه الزهراء، ایران. رایانامه: ahmade22962@alzahra.ac.ir

۳ دانشیار گروه مدیریت و برنامه ریزی آموزشی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی. دانشگاه الزهراء. ایران (نویسنده مسئول) رایانامه: pahmadi@alzahra.ac.ir

## مقدمه

تلفیق برنامه‌درسی ویژگی بسیاری از برنامه‌های درسی جدید است که از حدود هزاره سوم در کشورهای مختلف ظهور کرده است. این ویژگی بر از بین بردن مرز بین موضوع‌های تخصصی، برای ایجاد فرصت‌های یادگیری جامع و «به‌هم‌پیوسته» متمرکز است (کین، بریز، بارنز و تایلر<sup>۱</sup>، ۲۰۲۱). تلفیق برنامه‌درسی "دانش آموزان را به‌عنوان فراگیران فعال در نظر گرفته تا در مورد آنچه مطالعه می‌کنند، بهترین تصمیم را بگیرند. این رویکرد برای پاسخگویی به نگرانی‌های دانش آموزان طراحی شده است و مدلی را فراهم می‌کند که در آن "دانش آموزان معلم می‌شوند و معلمان یادگیرنده (وال لکیه<sup>۲</sup>، ۲۰۱۷). در باب ضرورت یا منطق به‌کارگیری رویکرد تلفیقی در برنامه‌ریزی درسی می‌توان به دلایل و ضرورت‌های فلسفی، روان‌شناختی - تربیتی (یادگیری و رشد)، و جامعه‌شناختی اشاره کرد. شاید تزریق ویژگی چابکی، چالاکی و پویایی در برنامه‌های درسی مدرسه‌ای و ایجاد توان واکنش سریع و پاسخگویی به مسائل به‌روز را بتوان جزء مهم‌ترین امتیازات یا توجهات روی آوردن به رویکرد تلفیقی در برنامه‌های درسی دانست. (مهر محمدی، بی‌تا). نتایج پژوهش مال آماندا<sup>۳</sup> و آلیسا لکی<sup>۴</sup> (۲۰۱۷) با موضوع "تلفیق برنامه‌درسی: بازنگری در مسائل تعلیم و تربیت مدارس" نشان می‌دهد تلفیق برنامه‌درسی یک اصل آموزشی است. معلمان می‌توانند برنامه‌های درسی را در حوزه‌های محتوا با تکیه بر واحدهای مطالعه، مسائل و موضوعات تلفیق کنند. واشه<sup>۵</sup>، دیوی<sup>۶</sup>، راثو<sup>۷</sup>، آبراهام<sup>۸</sup>، پالت<sup>۹</sup> و آماکانث<sup>۱۰</sup> (۲۰۱۹) در پژوهش "استفاده از یک رویکرد

---

<sup>1</sup> Kneen, Breeze, Barnes, John & Thayer

<sup>2</sup> Wall, Leckie

<sup>3</sup> Amanda wall

<sup>4</sup> Alisa lekie

<sup>5</sup> Vashe

<sup>6</sup> Davi

<sup>7</sup> Rao

<sup>8</sup> Abraham

<sup>9</sup> Palth

<sup>10</sup> Amakanth

تدریس تلفیقی برای تسهیل پیشرفت دانش آموزان از نتایج یادگیری در یک برنامه درسی<sup>۱</sup>، دریافتند که از طریق تدریس تلفیقی، دانش یکپارچه کسب می‌شود و کاربرد رویکرد تلفیق موجب تعمیق یادگیری در یادگیرنده می‌شود. کچ<sup>۱</sup> و تامپسون<sup>۲</sup> (۲۰۱۷) معتقدند، تلفیق برنامه درسی حتی در مقیاس کوچک می‌تواند برای معلمان و دانش آموزان مفید باشد. طبق پژوهش یاقوتی و همکاران (۱۳۹۳)، از دیدگاه متخصصان، امکان تلفیق برنامه درسی تربیت‌بدنی با تمام دروس دوره ابتدایی در پنج عنصر برنامه‌درسی (اهداف، انتخاب محتوا، سازمان‌دهی، روش تدریس، تجربیات یادگیری) معنی‌دار است. پژوهش رضایی و ضیایی (۱۳۹۷) با عنوان "تأثیر برنامه درسی تلفیق‌شده با هنر" نشان داد: برنامه درسی تلفیقی<sup>۳</sup> با هنر بر خلاقیت و ابعاد آن که شامل سیالی، انعطاف‌پذیری، ابتکار و بسط است تأثیر مثبت و معنی‌دار دارد. پژوهش کلی‌فروش، میر شمشیری و قاسم‌پور (۱۳۹۷) نشان داد که معلمان هر یک از مؤلفه‌های مرتبط با فرایند برنامه‌ریزی درسی را برای ایجاد برنامه درسی تلفیقی قابل‌طرح و اجرا می‌دانند.

تأثیر برنامه درسی تلفیقی بر یادگیری درس علوم تجربی و مهارت تربیت‌بدنی پایه پنجم ابتدایی (طلوعی، فهمی نژاد، طیبی ثانی و مرسل، ۱۴۰۰) نشان داد تلفیق درس علوم با فعالیت‌های حرکتی، ضمن یادگیری بهتر درس علوم، در درازمدت می‌تواند موجب بهبود تندرستی جامعه و علاقه‌مندی دانش آموزان به رشته‌های ورزشی و شکوفایی استعدادهای آنان شود.

در مقابل، رویکرد سنتی رایج در طراحی و سازماندهی برنامه درسی وی بی توجهی به تلفیق برنامه درسی، پیامدهای نامطلوبی داشته که از جمله گسیختگی و پراکندگی محتوای برنامه درسی و عدم ارتباط با زندگی واقعی یادگیرندگان و در نتیجه بی معنا بودن مطالب برای دانش آموزان را می‌توان برشمرد.

---

1. Koch

2. Thompson

3. Integrated Curriculum

در نیمه دهه ۱۸۹۰ تا اواخر ۱۹۲۰ که سالهای شکل‌گیری حوزه برنامه درسی است، مسئولین آموزش و پرورش آمریکا به الگوهای سازمان‌دهی برنامه درسی بین‌رشته‌ای توجه نمودند. طراحی الگوی برنامه درسی بین‌رشته‌ای نخست از دوره ابتدایی آغاز شد. مثال‌های چشمگیر این توسعه در برنامه درسی ایالات متحده شامل آثار چارلز دی گارمو<sup>۱</sup> (ارتباط درونی میان مطالعات و مطالب درسی)، مک موری<sup>۲</sup> (ارتباط میان شاخه‌های مختلف دانش با توجه به زندگی واقعی)، دیویی<sup>۳</sup> (ارتباط میان مدرسه و جامعه)، مریام<sup>۴</sup> (تلفیق تجربه دانش آموزان) است (احمدی، ۱۳۹۰).

در ایران کوشش‌هایی به‌منظور اصلاحات صورت گرفته که اغلب با جهت‌گیری‌های یادگیرنده محور و برنامه درسی مبتنی بر فعالیت بوده است. برخی از مثال‌ها به‌طور مستقیم به‌منظور اجرای رویکرد تلفیقی در برنامه درسی نبوده است؛ لیکن آثاری از تلفیق را می‌توان در آن مشاهده نمود. (۱) طرح برنامه درسی دوره انتقال که متمرکز بر مهارت‌ها و فرایندها بود. (۲) طرح جامع آموزش معلم‌های پایه اول و دوم ابتدایی در تابستان ۱۳۷۹ از جمله طرح‌هایی است که به رویکرد تلفیق توجه داشته است. (۳) طرح مدرسه و زندگی که در سال‌های ۱۳۸۲ و ۱۳۸۳ در برخی از مدارس ابتدایی شهر تهران انجام گرفت که به نام پروژه‌های تلفیقی خوانده شد (احمدی، ۱۳۹۰).

با انجام رساله دکتری با عنوان "طراحی الگوی برنامه درسی تلفیقی و مقایسه آن با برنامه درسی موجود دوره ابتدایی در نظام آموزشی ایران" (احمدی، ۱۳۸۰)، مفهوم تلفیق به‌طور جدی تر وارد ادبیات پژوهشی کشور شد. از آن پس، برنامه درسی دوره ابتدایی تلفیق در انواع مختلف را تجربه نموده است. از آنجا که تاکنون پژوهش‌های مجزایی به‌طور خاص به بررسی کاربرد تلفیق در برنامه درسی ابتدایی نپرداخته و با توجه به گذر زمان در مفهوم تلفیق و انواع پژوهش‌های این حوزه در ایران و جهان، پژوهش

---

1. Charls Degarmo

2. Macmury

3. Dewey

4. Meriam

حاضر قصد دارد با تحلیل کاربردهای مختلف تلفیق در برنامه‌های درسی دوره ابتدایی از طریق واکاوی پژوهش‌ها در این زمینه و جمع‌یافته‌ها به سؤال زیر پاسخ دهد:

با توجه به جمع‌نتایج مطالعات، چه کاربردهایی رویکرد تلفیق در برنامه درسی ابتدایی دارد؟

شناسایی کاربردهای تلفیق در برنامه درسی دوره ابتدایی می‌تواند راهگشای تمامی متصدیان نظام تعلیم و تربیت کشور، به ویژه، معلمان و برنامه‌ریزان درسی باشد.

### روش‌شناسی پژوهش

رویکرد پژوهش کیفی و بر اساس فراترکیب چارچوب‌های نظری و پژوهش‌های مرتبط پیشین است که با روش سنتز پژوهی و تکنیک تحلیل محتوا انجام شد. جامعه مورد مطالعه شامل مقالات و پایان‌نامه‌هایی است که در رابطه با موضوع کاربرد تلفیق به صورت کمی یا کیفی از سایت‌های معتبر داخلی و خارجی استخراج گردیده است. مقالات و پایان‌نامه‌های داخلی از سال ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۹ و خارجی از سال ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۱ مورد بررسی قرار گرفته‌اند. سایت‌های خارجی Scopus، Springer، Wepof since، Eric، Google scholar، Since Direct، paperhub، Oted، و سایت‌های معتبر داخلی از جمله SID، Magiran، Ganj مورد بررسی قرار گرفتند. کلیدواژه‌های مورد جستجو عبارت از *Integration*، *Mathematical integration*، *Integration of sciences*، *Integration of art, with technology* می‌باشند.

*elementary School*، *Integration in physical education*، *Integrated applications*، ابتدا، متن هر کدام از مقاله‌ها یا پایان‌نامه‌ها جهت برداشت کلی و میران ارتباط با موضوع پژوهش، یکبار به صورت اجمالی مطالعه شد و سپس، به صورت مضمونی این واحدها تحلیل شده و کدگذاری شدند. کدگذاری واحدهای معنایی را تا رسیدن به حد اشباع یعنی زمانی که دیگر کد جدیدی به دست نیاید، ادامه دادیم. بعد از اتمام فرایند واحد تحلیل، این کدها بر اساس شباهت یا قرابتی که با یکدیگر دارند، مقوله‌بندی شده و در نهایت، ابعاد اصلی و زیر طبقه‌هایی از داده‌های

کیفی استخراج شدند. ابتدا، پژوهش‌های موردنظر، با توجه به تاریخ انتشار و نوع پژوهش و بر اساس معیارهای انتخاب و تعیین راهبردهای جستجوی اسناد و پایگاه‌ها انتخاب شده و چکیده آن‌ها خوانده شدند و بر اساس کیفیت مقالات و میزان مرتبط بودن آن‌ها ۹۱ مورد به‌عنوان نمونه پژوهش انتخاب شد (جدول شماره ۱).

جدول ۱. اسناد موردبررسی در حوزه کاربرد تلفیق در برنامه درسی دوره ابتدایی

کد	قالب	موضوع/ عنوان	سال	نویسنده
۱	مقاله	روش‌های یاددهی- یادگیری برنامه درسی تلفیقی تربیت اجتماعی در دوره ابتدایی	۱۳۹۹	غلامیان، هاشمی، ماشینی و بهروزچی، ۱۳۹۹
۲	مقاله	ضرورت‌های برنامه درسی چند فرهنگی در دوره ابتدایی: تبیین ویژگی‌ها بر اساس روی آورد تلفیق	۱۳۹۹	عقیلی، علی عسگری، حسینی خواه حکیم زاده و صادقی
۳	مقاله	تلفیق برنامه درسی: چالش‌های مدارس ابتدایی و متوسطه در تدوین برنامه درسی جدید در هنرهای زبانی	۲۰۲۰	نین <sup>۱</sup> ، برز <sup>۲</sup> ، بارنز <sup>۳</sup> ، جان <sup>۴</sup> ، تیر <sup>۵</sup>
۴	مقاله	دیدگاه‌ها و موانع معلمان و متولیان در مورد تلفیق دانش بومی در دوره ابتدایی	۲۰۲۰	گاوندر <sup>۶</sup> ، موتندرا <sup>۷</sup>
۵	مقاله	چه اهمیتی دارد؟ یک تحلیل آموزشی از تلفیق ICT توسط معلمان در مدارس ابتدایی	۲۰۲۰	کجلتز توتر <sup>۸</sup>
۶	مقاله	تلفیق TAM در یادگیری موضوعی؛ مطالعه مقدماتی یادگیری فرهنگ بومی در	۲۰۲۰	مونجیاتون <sup>۱</sup> ، نویان <sup>۲</sup> ، زوفرایدی <sup>۳</sup> ، اریلسناوتی <sup>۴</sup> و

1. Knen

2. Breeze

3. Barnes

4. John

5. Thayer

6. Govender

7. Mutendera

8. Kjellsdotter

کد	قالب	موضوع/ عنوان	سال	نویسنده
		مدارس ابتدایی		آنتوسا <sup>۵</sup>
7	مقاله	یک مدل تلفیقی علوم کامپیوتر و رباتیک برای دبستان: ارزیابی در یک مقیاس وسیع برای معلمان پیش از خدمت	۲۰۲۰	مانتجیاتن <sup>۶</sup> و همکاران
8	مقاله	تلفیق فناوری در اجرای برنامه درسی: اعتقادات و تمایل معلمان به تغییر	۲۰۲۰	آدان <sup>۷</sup> ، عبدوحید <sup>۸</sup> ، عبد <sup>۹</sup> مجید، جعفر <sup>۱۱</sup> و اسماعیل <sup>۱۱</sup>
9	مقاله	تحلیل مقایسه‌ای سیاست‌ها، استراتژی‌ها و برنامه‌های تلفیق فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش	۲۰۲۰	الغامدی <sup>۱۲</sup> و هلند <sup>۱۳</sup>
10	مقاله	عقاید معلمان در مورد تلفیق ادبیات کودکان در آموزش و یادگیری ریاضیات	۲۰۲۰	فاروگیا <sup>۱۴</sup> و همکاران
11	مقاله	تلفیق آموزش محیط‌زیست در مدارس ابتدایی	۲۰۲۰	سوکما <sup>۱۵</sup> ، رمدهان <sup>۱۶</sup> و ایندریانی <sup>۱۷</sup>
12	مقاله	تلفیق یادگیری مبتنی بر پروژه برای بهبود سواد علمی دانش آموزان دبستان در مورد	۲۰۲۰	ادریاوات <sup>۱۸</sup> ، اوتومو <sup>۱۹</sup> ، رهماواتی <sup>۱</sup> و ماردیا <sup>۲</sup>

1. Munjiatun
2. Noviana
3. Zufriady
4. Erlisnawati
5. Antosa
6. Munjiatun
7. Adnan,
8. Abd Wahid
9. Abd Majid
10. Jaafar
11. Ismail
12. Alghamdi
13. Holland
14. Farrugia
15. Sukma
16. Ramadhan
17. Indriyani
18. Adriyawati
19. Utomo

کد	قالب	موضوع/ عنوان	سال	نویسنده
		یادگیری انرژی جایگزین		
13	مقاله	تلفیق تفکر محاسباتی در مدارس ابتدایی: مطالعه موردی	2020	ین <sup>۳</sup> و همکاران
14	مقاله	اثر تلفیق استراتژی‌های یادگیری هدف آزاد و مشارکتی در کاهش شکاف مهارت‌های تفکر خلاق دانش آموزان دبستانی	2020	سدیجا <sup>۴</sup> و آساری <sup>۵</sup>
15	مقاله	طراحی الگوی برنامه درسی مبتنی بر مهارت‌های زندگی یونسکو و آمادگی جسمانی با رویکرد تلفیقی	۲۰۲۰	رجبی وزنی، علی عسگری وقاسمی
16	مقاله	ارزیابی تلفیق برنامه درسی مادرین برای آموزش ابتدایی مسلمانان	۲۰۲۰	عبدالکریم <sup>۶</sup> ، سئود <sup>۷</sup>
۱۷	مقاله	تلفیق دانش کشاورزی با موضوعات زبان، ریاضیات و علوم برای سال اول ابتدایی تایلند	۲۰۲۰	تیتی کاسماواتی <sup>۸</sup>
۱۸	پایان‌نامه	بررسی تطبیقی تلفیق تربیت اقتصادی در برنامه درسی دوره ابتدایی در کشورهای اسکاتلند، چین و استرالیا و ارائه دلالت‌هایی برای تربیت اقتصادی در ایران	۱۳۹۸	قندهاری، مهر محمدی، طلایی، فرجی دیزجی
۱۹	مقاله	ضرورت و امکان‌سنجی به‌کارگیری رویکرد تلفیقی در برنامه درسی تربیت بدنی دوره ابتدایی	۱۳۹۸	یاقوتی، جوادی پور، خسروی

1. Rahmawati

2. Mardiah

3. Yen

4. Sadijah

5. Asari

6. Abdulkarim

7. Suud

8. Titikusumawat



کد	قالب	موضوع/ عنوان	سال	نویسنده
۲۰	مقاله	مطالعه پدیدار شناختی تجارب و ادراک معلمان دوره ابتدایی از برنامه درسی علوم تلفیقی	۱۳۹۸	طهماسب زاده، فتحی آذر، صنعی
۲۱	مقاله	طراحی کیفی برنامه درسی آموزش مهارت‌های زندگی در دوره ابتدایی بر اساس نظرات خبرگان	۱۳۹۸	کریم‌زاده، خنیفر، یزدانی، رحمتی
۲۲	مقاله	تربیت بدنی تلفیقی و آموزش مفاهیم ریاضی	۱۳۹۸	میرسلیمانی، نادریان، قادرپور
۲۳	مقاله	تلفیق برنامه درسی مطالعات اجتماعی در کلاس‌های ابتدایی: مطالعه موردی در یک مدرسه روستایی پسنیلوانیا		اولیلا <sup>۱</sup> و مکی <sup>۲</sup>
۲۴	مقاله	یک مطالعه تجربی در مورد تلفیق نقشه‌برداری ذهن در آموزش کلاسی ریاضیات در مدارس ابتدایی.	۲۰۱۹	سان <sup>۳</sup>
۲۵	مقاله	تلفیق رویکرد مضامین مهارت با آموزش مسئولیت شخصی و اجتماعی برای آموزش یادگیری اجتماعی و عاطفی در تربیت بدنی ابتدایی	۲۰۱۹	ریچارد <sup>۴</sup> ، اوی <sup>۵</sup> ، رایت <sup>۶</sup> ، چریس <sup>۷</sup>
26	مقاله	تأثیر تلفیق استم بر سواد علمی دانش آموزان دبستانی	۲۰۱۹	کاسماستاتی <sup>۸</sup> ، رامبات <sup>۹</sup> ، آریستا <sup>۱</sup>

1. Ollila

2. Macy,

3. Sun

4. Richards

5. Ivy

6. Wright

7. Jerris

8. Kusumastuti

9. Rombot

کد	قالب	موضوع/ عنوان	سال	نویسنده
27	مقاله	تلفیق واقعیت مجازی در دستورالعمل پژوهشی علمی دانش آموزان دبستانی: تأثیرات بر عملکرد حل مسئله آن‌ها	۲۰۱۹	وو <sup>۲</sup> ، گو <sup>۳</sup> ، ونگ <sup>۴</sup> و زنگ <sup>۵</sup>
28	مقاله	پیوند جغرافیا با ریاضیات علوم: تلفیق برنامه درسی در یک مدرسه ابتدایی	۲۰۱۹	کنیون <sup>۶</sup>
۲۹	مقاله	بررسی استفاده از تلفیق یادگیری تجربی در کاهش خطر بلایا در برنامه درسی دبستان	۲۰۱۹	موتاسا <sup>۷</sup> ، کوتزه <sup>۸</sup>
۳۰	مقاله	مطالعه میدانی معلمان در استفاده از یک بازی دیجیتال از طریق تلفیق با برنامه درسی	۲۰۱۹	پدیکورد <sup>۹</sup> و اندنبرگ <sup>۱۰</sup> ، لینچ <sup>۱۱</sup> ، روترفورد
۳۱	مقاله	درک معلمان از تلفیق برای دانش‌آموزانی که به پشتیبانی زبانی نیاز دارند	۲۰۱۹	احمد <sup>۱۲</sup>
۳۲	مقاله	شیوه آموزشی تربیت بدنی تلفیقی مبتنی بر المپیزم	۱۳۹۷	میر سلیمانی، آرین فر
۳۳	پایان‌نامه	مطالعات تطبیقی برنامه درسی هنر دوره ابتدایی ایران و کانادا (ایالت انتاریو) و جایگاه رویکرد تلفیق در آن	۱۳۹۷	پرویزی شاد واحمدی
۳۴	مقاله	تجربه معلمان دوره ابتدایی از انواع مدل‌های تلفیق برنامه درسی	۱۳۹۷	فرند، قادری و سلیمی

1. Ariesta,

2. Wu

3. Guo

4. Wang

5. Zeng

6. Kenyon

7. Mutasa

8. Coetzee

9. Peddycord

10. Vandenberg

11. Lynch

12. Ahmed

کد	قالب	موضوع/ عنوان	سال	نویسنده
۳۵	پایان نامه	طراحی وامکان‌سنجی الگوی مطلوب برنامه درسی تربیت زیست‌محیطی در دوره ابتدایی با رویکرد تلفیقی	۱۳۹۷	کارگزار ومهر محمدی
۳۶	مقاله	بررسی تأثیر رویکرد تلفیق برنامه درسی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر پایه چهارم	۱۳۹۷	هاشم زاده، خنجر خانی، حیدر زادگان
۳۷	مقاله	هدف‌های رفتاری دانش آموزان ابتدایی هنگام تلفیق حرکات ورزشی	۲۰۱۸	گو <sup>۱</sup> ، براسا <sup>۲</sup> ، هانون <sup>۳</sup>
۳۸	پایان نامه	یک مطالعه موردی باهدف بررسی رهبری مؤثر در تلفیق فناوری در مدارس عالی ایالات متحده	۲۰۱۸	لورن <sup>۴</sup>
۳۹	پایان نامه	رابطه بین تلفیق موسیقی و پیشرفت تحصیلی در مدارس ابتدایی جنوب غربی پورتوریکو	۲۰۱۸	آنجل <sup>۵</sup>
۴۰	پایان نامه	یادگیری حرفه‌ای معلم برای تلفیق فناوری در کلاس‌های ریاضیات از طریق جوامع یادگیری آنلاین	۲۰۱۸	آبدین <sup>۶</sup>
۴۱	مقاله	اصول آموزش هنر در مدارس ابتدایی ویرجینیای جنوبی	۲۰۱۸	دیوننی <sup>۷</sup>
۴۲	مقاله	یادگیری زبان چینی از طریق کارگاه آموزشی نوشتن قرن بیست و یکم با تلفیق	۲۰۱۸	یوبانکس <sup>۸</sup> ، ین <sup>۱</sup> ، تسنج <sup>۲</sup>

1. Goh

2. Brusseau

3. Hannon

4. Lauren

5. Angl

6. Abidin

7. Dioone

8. Eubanks

کد	قالب	موضوع/عنوان	سال	نویسنده
		فناوری تلفن همراه در یک مدرسه ابتدایی		
۴۳	مقاله	کاهش خطر بلایای زلزله با استفاده از برنامه یادگیری سیار برای درک بهتر دانش آموزان در دوره ابتدایی	۲۰۱۸	وینارن <sup>۳</sup> ، پوروانداری <sup>۴</sup>
۴۴	مقاله	تأثیر آموزش برنامه درسی تلفیقی ریاضی با تربیت‌بدنی بر یادگیری، یادداری و نگرش دانش آموزان چندپایه دوره ابتدایی در درس ریاضی	1396	معماری، اناری نژاد، شمشیری
۴۵	مقاله	بررسی تأثیر آموزش تلفیقی بر میزان یادگیری ریاضی	1396	زارعی زوارکی، طوفانی نژاد
۴۶	مقاله	آموزش هنرها به‌عنوان زبان دوم: رویکرد سیاست مدارس در تلفیق هنرها	۲۰۱۷	مارتین <sup>۵</sup>
۴۷	مقاله	اتخاذ یک رویکرد سیستماتیک برای تلفیق آموزشی دستگاه تلفن همراه	۲۰۱۷	ماروسیز <sup>۶</sup> ، وارناوا <sup>۷</sup> ، باپارستودم <sup>۸</sup>
۴۸	مقاله	کلاس‌های فعال: یک کار آزمایی تصادفی خوشه‌ای کنترل‌شده و ارزیابی تأثیرات	2017	مارتین <sup>۹</sup> ، مارتاگ <sup>۱۰</sup>

1. Yeh

2. Tseng

3. Winarni

4. Purwandari

5. Martin

6. Mavrotheris

7. Varnava

8. Paparistodemou

9. Martin

10. Murtagh

نویسنده	سال	موضوع/ عنوان	قالب	کد
		مداخله تلفیق حرکتی بر میزان فعالیت‌های بدنی کودکان دبستانی		
القمدی <sup>۱</sup>	۲۰۱۷	تأثیر یک برنامه درسی تلفیقی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان	مقاله	۴۹
کمیلری <sup>۲</sup>	۲۰۱۷	فکر کردن به شکاف: پیشنهاد چارچوبی برای یادگیری معلم برای تلفیق رباتیک در مدارس ابتدایی	مقاله	۵۰
مانینگب <sup>۳</sup> ، وایی <sup>۴</sup> ، هایان <sup>۵</sup> ، هیتیمانا <sup>۶</sup>	2017	درک معلمان ابتدایی از تلفیق ICT برای تقویت آموزش و یادگیری از طریق اجرای یک برنامه لپ‌تاپ برای هر کودک در مدارس ابتدایی رواندا	مقاله	۵۱
فوزه <sup>۷</sup> ، آمیت <sup>۸</sup>	۲۰۱۷	توسعه تفکر ریاضی از طریق تلفیق بازی فولکلور اتنوماتمیک در آموزش ریاضی	مقاله	۵۲
دیکاستر <sup>۹</sup> ، ولمان <sup>۱۰</sup> ، کوپر <sup>۱۱</sup>	2017	توسعه فناوری مبتنی بر مفهوم در مدارس "سنتی" و "نوآورانه": تفاوت کمی و کیفی در تلفیق فناوری	مقاله	۵۳

1. Alghamdi

2. Camilleri

3. Munyengabe

4. Yiyi

5. Haiyan

6. Hitimana

7. Fouze

8. Amit

9. DeKoster

10. Volman,

11. Kuiper

نویسنده	سال	موضوع/ عنوان	قالب	کد
لارا <sup>۱</sup>	2017	تلفیق هنر، دروس پایه مشترک وسرمایه فرهنگی	پایان نامه	۵۴
عزیزی، مختاری	1396	آموزش کارآفرینی برای دانستن، انجام دادن و بودن در دوره ابتدایی با رویکرد تلفیقی	مقاله	۵۵
خوش نشین	۱۳۹۶	تأثیر آموزش تلفیقی بر میزان یادگیری دانش آموزان در درس علوم	مقاله	۵۶
کرونین <sup>۲</sup> ، مهارچی <sup>۳</sup> ، سیالیگ <sup>۴</sup>	۲۰۱۶	تلفیق یادگیری محتوای تربیت بدنی ویادگیری زبان ایرلندی در مدارس ابتدایی ومتوسطه انگلیسی در ایرلند	مقاله	۵۷
ریلی <sup>۵</sup> ، لوبانس <sup>۶</sup> ، هولمز <sup>۷</sup> ، مورگان <sup>۸</sup>	۲۰۱۶	ارزشیابی برنامه فعالیت بدنی برای ریاضیات در دبستان	مقاله	۵۸
جی <sup>۹</sup>	2016	درک معلم از درگیری دانش آموز در یک کلاس تلفیق شده با هنر	پایان نامه	۵۹
موتامبو <sup>۱۰</sup>	2016	عوامل مدرسه محور در تلفیق حقوق کودک در مدارس ابتدایی	پایان نامه	۶۰
چاو <sup>۱</sup> ، چاندرا <sup>۲</sup> ، مولی <sup>۳</sup> و اسونمر <sup>۴</sup>	۲۰۱۶	آموزش جنسی در سنگال: تلفیق آموزش زندگی خانوادگی در برنامه درسی ملی در سنگال	مقاله	۶۱

<sup>1</sup> Lara

<sup>2</sup> Chróinín

<sup>3</sup> Mhurchú

<sup>4</sup> Ceallaigh

<sup>5</sup> Riley

<sup>6</sup> Lubans

<sup>7</sup> Holmes

<sup>8</sup> Morgan

<sup>9</sup> J

<sup>10</sup> Mutambo

کد	قالب	موضوع/عنوان	سال	نویسنده
۶۲	مقاله	نقش تلفیق در برنامه درسی پایه اول ابتدایی	1395	سلیمانی، سیف نراقی، شریعتمداری و نادری
۶۳	مقاله	چگونگی تدریس ریاضی و هنر در دوره ابتدایی	1395	قدرتی، ابراهیمی، نقدی
۶۴	پایان نامه	ارزشیابی مقایسه‌ای کیفیت برنامه درسی تلفیقی و مجزا پایه ششم ابتدایی	1395	همایونی بخشایش، پیری، مهدیون
۶۵	مقاله	امکان اجرای برنامه درسی تلفیقی: مطالعه موردی پایه دوم	1395	رضوی، آیتی، پورشافعی
۶۶	مقاله	ارتقاء یادگیری، روحیه رقابت و همکاری و نگرش‌های صمیمانه از طریق رویکرد آموزش تلفیقی تربیت بدنی بر علوم تجربی بر مبنای بازی‌های گروهی	1395	خداداد و موسوی
۶۷	مقاله	تأثیر تلفیق روش‌های تدریس فرایندی و مبتنی بر بازی با درس ریاضی بر یادگیری دانش آموزان	1395	رفیعی کلهرودی، احمدی، رضازاده شیراز
۶۸	مقاله	تأثیر آموزش تلفیقی هنر در ریاضی بر میزان یادگیری و خلاقیت دانش آموزان	1395	کاظم پور
۶۹	پایان نامه	نگرش معلمان دبستان نسبت به تلفیق فاوا (ICT) در مطالعات اجتماعی	۲۰۱۵	لوفونگولو <sup>۵</sup>
۷۰	مقاله	پشتیبانی از برنامه درسی تلفیقی: شواهدی برای استفاده از این روش آموزشی در کلاس‌های مدارس دولتی	۲۰۱۵	کاستلی <sup>۶</sup>
۷۱	مقاله	عوامل مرتبط با تلفیق آموزش‌های محیط	۱۳۹۴	هوشمندان مقدم فرد، شمس

1. Chau

2. Chandra

3. Mouli

4. Svanemyr

5. Lufungulo

6. Costley

کد	قالب	موضوع/ عنوان	سال	نویسنده
		زیستی با کشاورزی در برنامه‌های درسی مدارس توسط معلمان ابتدایی		
۷۲	مقاله	بررسی نگرش معلمان در خصوص تلفیق فناوری با برنامه درسی: مطالعه موردی دوره ابتدایی	۱۳۹۴	فاطمی، سلیمی، عزیزی
۷۳	پایان‌نامه	بررسی میزان توجه به کارکردهای اجرائی در برنامه‌های درسی (بخوانیم وبنویسیم) پایه سوم ابتدایی ایران و آرایه بسته آموزشی برای تدوین برنامه‌های تلفیقی	۱۳۹۴	بهرروز، حاتمی، مهر محمدی وعابدی
۷۴	پایان‌نامه	بررسی عملکرد برنامه درسی مبتنی بر تربیت هنری در درس علوم تجربی پایه ششم ابتدایی با توجه به مؤلفه‌های نظام آموزشی در ایران	۱۳۹۴	انتظامی، سیف نراقی، نادری
۷۵	مقاله	طراحی و اجرای تلفیق آموزش الگوی حل‌مسئله با اصول سازنده‌گرایی و بررسی تأثیر آن بر یادگیری و تفکر خلاق	۱۳۹۴	شاهعلی زاده، دهقانی، بنی هاشم ورحیمی
۷۶	مقاله	اثربخشی روش‌های تدریس سنتی و تلفیقی تربیت‌بدنی بر یادگیری درس علوم تجربی و توسعه مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان پسر پایه دوم راهنمایی	۱۳۹۳	مظفری، صباغیان راد وحاتمی
۷۷	مقاله	بررسی امکان اجرای برنامه درسی تلفیقی در مقطع ابتدایی نظام آموزش و پرورش ایران	۱۳۹۳	رستمی مسنی، عباسی، حسینی خواه
۷۸	مقاله	رویکرد تلفیقی در برنامه درسی	۱۳۹۲	یاقوتی، حمیدی پور،



کد	قالب	موضوع/ عنوان	سال	نویسنده
		تربیت بدنی دوره ابتدایی: تبیین امکان از دیدگاه متخصصان		جوادی
۷۹	مقاله	تلفیق علم و تکنولوژی در برنامه درسی دوره ابتدایی	۱۳۹۲	ماهر و زاده، نورآبادی
۸۰	مقاله	امکان کاربرد رویکرد تلفیق تولید هنری و مفاهیم علوم تجربی در آموزش	۱۳۹۰	شرفی
۸۱	پایان نامه	ارزشیابی برنامه درسی هنر دوره ابتدایی و ارائه مدل تلفیقی در برنامه درسی هنر	۱۳۹۱	سویزی، حیدر زادگان و سابقی
۸۲	مقاله	مقایسه تأثیر آموزش به روش نقشه‌های مفهومی به‌عنوان یک روش مبتنی بر ساخت‌گرایی با روش تلفیقی بر یادگیری درس علوم دانش آموزان پایه سوم	۱۳۹۱	زیر جدیان و نیلی احمدآبادی
۸۳	مقاله	آیا طراحی و برنامه‌ریزی درس تربیت‌بدنی در تلفیق با درس جغرافیا امکان‌پذیر است؟	۱۳۹۰	اسدیان، صادقی بروجردی و یوسفی
۸۴	مقاله	طراحی و تدوین برنامه درسی هنر بر اساس رویکرد تلفیق هنر و علوم با تأکید بر مفهوم تولید هنری در پایه‌های چهارم و پنجم ابتدایی	۱۳۹۰	شرفی
۸۵	مقاله	الگوی بهینه برنامه‌ی درسی مهارت‌های زندگی برای دوره‌ابتدایی	۱۳۸۹	ادیب
۸۶	مقاله	سازماندهی محتوای دروس تاریخ، جغرافی و تعلیمات مدنی در پایه چهارم ابتدایی مبتنی بر رویکرد میان رشته‌ای	۱۳۸۸	حسن‌زاده، پور شافعی و آبتی

کد	قالب	موضوع/عنوان	سال	نویسنده
۸۷	مقاله	نقش تلفیق در برنامه درسی پایه اول ابتدایی	۱۳۸۷	سلیمانی، سیف نراقی، شریعتمداری و نادری
۸۸	مقاله	تأثیر تلفیق محتوای چهار بخش اصلی کتاب علوم پایه اول راهنمایی بر اساس رویکرد سازمان‌دهی تلفیقی (از نوع پروژه) بر پیشرفت تحصیلی و رشد اجتماعی دانش آموزان	۱۳۸۷	جعفری ثانی، قربانی
۸۹	مقاله	نظرگاه‌ها، الگوها و رویکردهای طراحی برنامه درسی تربیت‌بدنی دوره ابتدایی	۱۳۸۶	جوادی پور، علی عسگری، کیامنش و خبیری
۹۰	مقاله	بررسی برنامه‌های درسی تلفیقی علوم و مفاهیم اخلاقی در کشورهای آمریکا، کانادا و استرالیا به منظور ارائه نمونه‌های تلفیقی برای دوره ابتدایی ایران	۱۳۸۵	شعبانی
۹۱	پایان‌نامه	طراحی الگوی برنامه درسی تلفیقی و مقایسه آن با برنامه‌های درسی موجود دوره ابتدایی در نظام آموزشی ایران	۱۳۸۰	احمدی، مهر محمدی، فردانش و گویا

#### یافته‌ها

در راستای سؤال پژوهش: تلفیق در برنامه درسی دوره ابتدایی چه کاربردی دارد؟ بررسی مطالعات مرتبط با تلفیق در دوره ابتدایی حاکی از آن است که تلفیق کاربردهای مختلفی در برنامه درسی دوره ابتدایی دارد.

جدول شماره ۲. مضمون‌های مرتبط با کاربرد تلفیق در برنامه درسی تربیت‌بدنی

مضامین			
کد مقاله	مضمون سطح اول	مضمون سطح دوم	مضمون سطح سوم
۷۸	استفاده از رویکرد تلفیقی در برنامه درسی تربیت‌بدنی	تلفیق در آموزش تربیت‌بدنی	به‌کارگیری رویکرد تلفیق در آموزش تربیت‌بدنی
۳۲	شیوه آموزشی تربیت‌بدنی با روش تلفیقی		
۳۷	تلفیق حرکات ورزشی در کلاس‌های تربیت‌بدنی		
۸۹	طراحی برنامه درسی با رویکرد تلفیقی		
۴۸	استفاده از تلفیق در آموزش حرکات بدنی		
۱۹	استفاده از رویکرد تلفیقی در برنامه درسی تربیت‌بدنی		
۶۷	تلفیق تربیت‌بدنی با آموزش ریاضی	تلفیق تربیت‌بدنی با ریاضی	تلفیق تربیت‌بدنی با ریاضی، علوم، هنر، تاریخ، جغرافیا و زبان
۲۲	تلفیق درس تربیت‌بدنی با آموزش ریاضی		
۴۴	تلفیق ریاضی و تربیت‌بدنی		
۵۸	تلفیق برنامه درسی ریاضی و تربیت‌بدنی		
۶۶	آموزش تلفیقی تربیت‌بدنی و علوم تجربی	تلفیق تربیت‌بدنی با علوم تجربی و زبان جغرافیا و زبان	
۸۳	تلفیق درس جغرافیا با درس تربیت‌بدنی		
۵۷	تلفیق محتوای تربیت‌بدنی با یادگیری		

مضامین			
کد مقاله	مضمون سطح اول	مضمون سطح دوم	مضمون سطح سوم
	زبان دوم		

مطابق جدول ۲، تلفیق در آموزش تربیت‌بدنی و تلفیق تربیت‌بدنی با سایر دروس مانند، ریاضی، علوم، جغرافیا و زبان، از کاربردهای رویکرد تلفیق در برنامه درسی تربیت‌بدنی است.

جدول شماره ۳. مضمون‌های مرتبط با کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در برنامه درسی دوره ابتدایی

مضامین			
کد مقاله	مضمون سطح اول	مضمون سطح دوم	مضمون سطح سوم
۵۳	تلفیق فناوری در برنامه درسی مدارس	تلفیق فناوری در برنامه‌های درسی	تلفیق فناوری اطلاعات و ارتباطات (ICT) در برنامه درسی
۹	تلفیق فناوری در برنامه درسی		
۳۸	تلفیق فناوری در مدارس ابتدایی		
۴۰	تلفیق فناوری در آموزش ریاضی		
۲۷	تلفیق واقعیت‌های مجازی در برنامه درسی		
۳۰	تلفیق بازی دیجیتال در برنامه درسی		
۵	استفاده از فناوری در کلاس‌های درس		
۸	تلفیق فناوری در اجرای برنامه درسی		
۸۰	تلفیق علم و فناوری در برنامه‌های درسی		
۷	تلفیق علوم کامپیوتر و رباتیک		
۷۲	تلفیق فناوری با برنامه‌های درسی		
۲۷	تلفیق واقعیت‌های مجازی در پژوهش‌های علمی		
۵۰	تلفیق رباتیک در آموزش در مدارس ابتدایی		
۲۶	آموزش تلفیقی در علوم تجربی متکی بر فناوری		
۴۰	استفاده از فناوری توسط معلمان در آموزش ریاضیات		

مضامین			
مضمون سطح سوم	مضمون سطح دوم	مضمون سطح اول	کد مقاله
		تلفیق ICT در آموزش و یادگیری درس مطالعات اجتماعی	۶۹
تلفیق تلفن همراه در برنامه درسی ابتدایی		تلفیق برنامه یادگیری سیار (تلفن همراه) در آموزش زلزله و کاهش خطر بلایای طبیعی	۴۳
		تلفیق استفاده از تلفن همراه در توانایی نوشتاری	۴۲
		تلفیق آموزشی تلفن همراه در آموزش و یادگیری	۴۷
		تلفیق بازی در آموزش ریاضی	۵۲

طبق جدول ۳، فناوری اطلاعات و ارتباطات کاربردی گسترده در برنامه درسی دوره ابتدایی داشته و از تلفیق فناوری در اجرای برنامه درسی، تلفیق فناوری در برنامه‌های درسی و تلفیق فناوری با سایر دروس از جمله، ریاضیات، علوم و مطالعات اجتماعی را شامل می‌شود.

جدول ۴. مضمون‌های مرتبط با کاربرد تلفیق مهارت‌های زندگی در برنامه درسی دوره ابتدایی

مضامین			
مضمون سطح سوم	مضمون سطح دوم	مضمون سطح اول	کد مقاله
آموزش مهارت‌های زندگی؛ استفاده از رویکردهای تلفیق در برنامه‌های درسی ابتدایی	تلفیق محتوای متنوع برنامه‌های درسی ابتدایی	تلفیق دانش محلی در برنامه درسی	۴
		تلفیق فرهنگ بومی در برنامه درسی	۶
		تلفیق آموزش‌های محیط زیستی در برنامه درسی	۷۱
		تلفیق آموزش محیط‌زیست با علوم تجربی در مدارس ابتدایی	۱۱
		تلفیق یادگیری استم پروژه محور در یادگیری علوم	۱۲
		الگوی بهینه برنامه درسی مهارت‌های زندگی	۸۵
		تلفیق تفکر محاسباتی در برنامه‌های درسی مدارس	۱۳
		تلفیق استراتژی‌های یادگیری برای بالا بردن مهارت‌های تفکر	۱۴

مضامین			
کد مقاله	مضمون سطح اول	مضمون سطح دوم	مضمون سطح سوم
۱۶	تلفیق برنامه‌های مذهبی و ارزش‌های اسلامی در خواندن و نوشتن		
۱	تلفیق تربیت اجتماعی در برنامه درسی		
۲	آموزش چند فرهنگی در دوره ابتدایی با رویکرد تلفیق		
۷۶	آموزش تلفیقی الگوی حل مسئله و افزایش تفکر خلاق		
۱۵	طراحی برنامه درسی مبتنی بر مهارت‌های زندگی با رویکرد تلفیق		
۱۷	تلفیق دانش کشاورزی با زبان، ریاضی و علوم		
۱۸	تلفیق تربیت اقتصادی در برنامه درسی		
۲۱	طراحی کیفی برنامه درسی آموزش مهارت‌های زندگی		
۲۵	تلفیق مهارت‌های زندگی در تربیت بدنی		
۶۱	تلفیق آموزش زندگی خانوادگی در برنامه درسی		
۲۹	تلفیق یادگیری تجربی جهت کاهش خطر بلایای طبیعی در برنامه درسی		
۳۵	ارائه الگوی مطلوب برنامه درسی تربیت زیست‌محیطی برای دوره ابتدایی		
۵۵	ارائه محتوای برنامه درسی کارآفرینی با رویکرد تلفیقی		
۵۸	تلفیق آموزش حقوق کودک در برنامه درسی مدارس ابتدایی		
۷۱	تلفیق موضوعات زیست‌محیطی و کشاورزی در برنامه درسی.		
۹۰	تلفیق برنامه درسی علوم و مفاهیم اخلاقی		

مطابق جدول ۴. یکی از رویکردهای مورداستفاده در آموزش مهارت‌های زندگی در دوره ابتدایی، استفاده از رویکرد تلفیق است. تلفیق موضوعات زیست‌محیطی، مفاهیم اخلاقی، حقوق کودک، تربیت اقتصادی، آموزش زندگی خانوادگی و مهارت مواجهه با بلایای طبیعی، از نمونه مهارت‌های زندگی است که در برنامه‌های درسی تلفیق‌شده است.

جدول ۵. مضمون‌های مرتبط با طراحی و سازمان‌دهی برنامه‌های درسی

مضامین			
کد مقاله	مضمون سطح اول	مضمون سطح دوم	مضمون سطح سوم
۲۰	برنامه درسی علوم تلفیقی	تلفیق در برنامه درسی توسط معلم	طراحی سازمان‌دهی برنامه‌های درسی (تلفیق از درون و تلفیق از برون)
۲۶	تلفیق یادگیری تجربی در برنامه درسی		
۴۹	تلفیق در برنامه درسی		
۸۲	تلفیق روش‌های آموزشی		
۳۱	استفاده از روش‌ها و تکنیک‌های مختلف تلفیق توسط معلمان		
۳۴	استفاده معلمان از انواع مدل‌های تلفیق		
۴۵	آموزش تلفیقی ریاضی		
۱۰	تلفیق ادبیات در آموزش و یادگیری ریاضی توسط معلم		
۷۵	استفاده از دروس تلفیق‌شده در کلاس توسط معلمان		
۵۶	استفاده از روش تلفیقی در یادگیری درس علوم		
۷۰	استفاده از برنامه درسی تلفیقی		
۲۸	تلفیق جغرافیا، ریاضی و علوم		
۲۳	استفاده از مفاهیم مطالعات اجتماعی در پروژه‌ها و فعالیت‌های کلاسی		
۶۲	تلفیق برنامه‌های درسی پایه اول ابتدایی		
۶۵	تلفیق دروس در پایه دوم		
۳۶	تلفیق برنامه‌های درسی		

مضامین			
کد مقاله	مضمون سطح اول	مضمون سطح دوم	مضمون سطح سوم
۹۱	طراحی الگوی برنامه درسی تلفیقی دوره ابتدایی		
۷۳	استفاده از بسته‌های آموزشی تلفیقی جهت بهبود عملکرد سواد نوشتن		
۷۷	توجه ویژه به استفاده از برنامه‌های درسی تلفیقی در دوره ابتدایی		
۶۴	استفاده از برنامه‌های تلفیقی در پایه ششم		
۸۶	سازمان‌دهی محتوای دروس با رویکرد میان‌رشته‌ای		
۸۷	تلفیق در برنامه‌های درسی پایه در کلاس اول		
۸۸	تلفیق و سازمان‌دهی محتوای کتاب علوم پایه اول		
۳	تلفیق برنامه درسی		

مطابق جدول ۵، کاربرد تلفیق در سازمان‌دهی برنامه درسی توسط معلمان در کلاس درس (اجرای برنامه درسی) و همچنین، سازمان‌دهی و طراحی برنامه درسی دوره ابتدایی با رویکرد تلفیقی توسط برنامه ریزان درسی است.

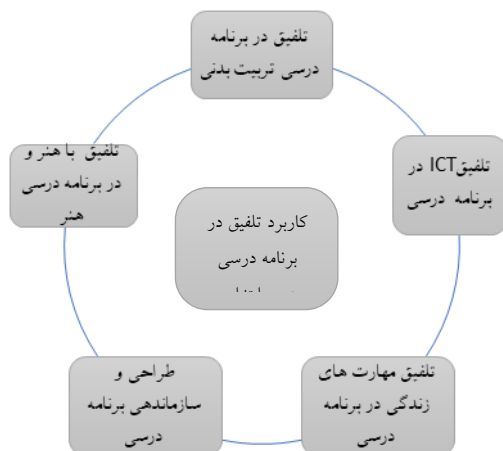
جدول ۶، کاربرد تلفیق در برنامه درسی هنر دوره ابتدایی

مضامین			
کد مقاله	مضمون سطح اول	مضمون سطح دوم	مضمون سطح سوم
81	طراحی و تدوین برنامه درسی هنر با رویکرد تلفیقی	تلفیق در برنامه درسی هنر	تلفیق برنامه‌های درسی در هنر و با هنر
41	طراحی آموزشی درس هنر به روش تلفیقی		
84	تلفیق هنر با برنامه درسی علوم تجربی در پایه ششم ابتدایی		



مضامین			
کد مقاله	مضمون سطح اول	مضمون سطح دوم	مضمون سطح سوم
۷۴	تلفیق مفاهیم علوم تجربی با هنر		
۳۳	تلفیق در برنامه درسی تربیت هنر		
۴۶	تلفیق در آموزش هنر (تلفیق هنرها)		
۸۰	تلفیق تولید هنری با مفاهیم علوم تجربی		
۶۸	تلفیق هنر و ریاضی		
39	تلفیق موسیقی در برنامه درسی و بهبود سواد خواندن	تلفیق برنامه‌های درسی س.ا.م.	
63	استفاده از هنر در آموزش ریاضی		
59	تدریس در کلاس‌های تلفیق‌شده با هنر		

با توجه به جدول شماره ۶، تلفیق در آموزش هنر و برنامه درسی هنر دوره ابتدایی جایگاه خاصی را به خود اختصاص داده است. این کاربردها شامل تلفیق در برنامه درسی هنر (طراحی و تدوین برنامه درسی آموزش هنر با رویکرد تلفیقی) و تلفیق برنامه‌های درسی با هنر (تلفیق ریاضی و هنر، موسیقی و ادبیات، تلفیق تولید هنری با مفاهیم علوم تجربی) را در برمی‌گیرد. شکل شماره ۱، حاصل فراترکیب پژوهش‌های انجام‌گرفته در حوزه کاربرد تلفیق در برنامه درسی دوره ابتدایی را نشان می‌دهد.



شکل ۱. کاربردهای رویکرد تلفیق در برنامه‌های درسی دوره ابتدایی

### ۱- تلفیق ICT (فناوری اطلاعات و ارتباطات) در برنامه‌های درسی دوره ابتدایی:

دانش آموزان و معلمان می‌توانند با کاربرد فناوری به منابع یادگیری وسیعی دست یابند، انگیزه یادگیری خود را افزایش داده و شکل‌های مختلف یادگیری را مورد استفاده قرار دهند (رحمانی، موحدی نیا و سلیمی، ۲۰۰۶). یادگیری زبان دوم با استفاده از تلفیق فناوری تلفن همراه می‌تواند منجر به بهبود نگرش دانش آموزان و توانایی نوشتن شده و موانع یادگیری را کمتر کند (Ubanks, Yeh & Tseng, 2018). تلفیق بازی‌های آموزشی در برنامه درسی، موجب پشتیبانی عاطفی برای دانش آموزان منزوی و طراحی‌هایی برای جلب توجه دانش آموزان و معلمان به موضوعات بااهمیت شود. تلفیق فناوری اطلاعات و ارتباطات در برنامه درسی موجب پشتیبانی از معلمان برای حمایت از فرهنگ کلاس و یادگیری اجتماعی و همچنین، امکان همکاری، رقابت و خدمت به معلم به‌عنوان همیار معلم را به دانش آموزان می‌دهد (Peddyrcrd, Liu, Z. Cateté, V. Vandenberg, J. Barnes. Lynch C. F. & Rutherford, 2018)

۲- کاربرد رویکرد تلفیق در آموزش مهارت‌های زندگی: در رویکرد تلفیقی، مهارت‌های زندگی در محتوای برنامه درسی و دروس مختلف تلفیق می‌شوند تا ارتباط مطالب درسی با واقعیات زندگی و نیازهای زندگی دانش آموز حفظ شود و در نتیجه این ارتباط، یادگیری معنادار اتفاق می‌افتد. تلفیق آموزش مواجهه با بلاهای طبیعی مانند

برنامه یادگیری سیار (استفاده از تلفیق تلفن همراه)، می‌تواند ابزار مؤثری برای آموزش زلزله باشد، زیرا اطلاعات زلزله را به شیوه تعاملی‌تری نشان می‌دهد (Winarni & Purwandari, 2018). در دوره ابتدایی یادگیری علوم با آموزش حفاظت محیط‌زیست تلفیق می‌شود (Sukma, Ramadhan, & Indriyani, 2020). تلفیق محتوای متعدد در برنامه درسی دوره ابتدایی از جمله دانش کشاورزی، حقوق کودک، تربیت اقتصادی می‌تواند علاوه بر بالا بردن دانش، به آموزش مهارت‌های زندگی نیز منجر شود. تلفیق دانش کشاورزی با زبان تایلندی، ریاضیات و علوم بر دانش کشاورزی دانش آموزان کلاس اول ابتدایی تأثیر دارد و نگرش مثبت‌تری نسبت به کشاورزی در دانش آموزان ایجاد می‌کند. برای تلفیق آموزش حقوق کودک در برنامه درسی دوره ابتدایی، صلاحیت حرفه‌ای معلم و در دسترس بودن مواد آموزشی مهم است (Mutambo, 2016).

۳- طراحی و سازمان‌دهی برنامه‌های درسی: یکی از کاربردهای تلفیق در طراحی و سازمان‌دهی برنامه درسی دوره ابتدایی تلفیق در اجرای برنامه درسی توسط معلمان است. معلمان رویکردهای مختلفی را برای تلفیق برنامه درسی در پیش می‌گیرند و از رویکرد فرا رشته‌ای طرفداری می‌کنند (Kneen, Breeze, Davies-Barnes, John, & Thayer, 2020). تلفیق ریاضیات و داستان که از نوع تلفیق در اجرای برنامه درسی است و اکثر معلمان مزایای بالقوه این روش را تأیید کرده‌اند (Farrugia & Trakulphadetkrai, 2020). تلفیق در طراحی و سازمان‌دهی برنامه درسی توسط برنامه ریزان (تلفیق از برون) نامیده می‌شود. یافته‌های پژوهش رضوی و همکاران (۱۳۹۵)، نشان داد که امکان اجرای برنامه‌های درسی تلفیقی در پایه دوم وجود دارد.

۴- تلفیق در هنر و تلفیق با هنر: حدود سی سال قبل هیوبنر<sup>۱</sup> (۱۹۶۶) زبان زیباشناختی را به عنوان یک زبان مهم و جایگزین برای آنچه جریان یا فن تایلری خوانده می‌شد،

---

<sup>۱</sup>.Huebner

معرفی کرد. ماکسین گرین<sup>۱</sup> همانند الیوت آیزنر<sup>۲</sup> یک دیدگاه زیباشناختی - هنرمندانه به برنامه درسی دارد (فتیحی و اجارگاه، ۱۳۹۲). از کاربردهای تلفیق در برنامه درسی دوره ابتدایی، تلفیق در برنامه درسی هنر و تلفیق انواع برنامه درسی با هنر را در برمی گیرد. پژوهش لارا<sup>۳</sup> (۲۰۱۷) و اریکا<sup>۴</sup> (۲۰۱۶) نشان می دهد، تلفیق هنر دانش آموز محور بوده و دانش آموزان را قادر می سازد تا یادگیری خود را کنترل کنند، احترام به همسالان را برمی انگیزد و اعتماد به نفس را ایجاد می کند. جی (۲۰۱۶)، تلفیق هنر را یک استراتژی آموزشی دانسته که دانش آموزان از آن استقبال می کنند و معلمان نیز از تدریس در محیط های تلفیق شده با هنر لذت می برند. تدریس معلم در مؤلفه های تربیت هنری، پرورش حواس و ایجاد حس زیباشناسی و خلق آثار هنری نتایج مثبت و معناداری در درس علوم داشته و باعث رشد این خصوصیات در دانش آموزان شده است (سیف نراقی، انتظامی و نادری، ۱۳۹۴).

۵- تلفیق در برنامه درسی تربیت بدنی: در دوره ابتدایی الگوهای آموزش حرکات بدنی، تعلیم و تربیت از طریق بازی، آموزش و پرورش مبتنی بر فعالیت و آموزش بر مبنای رشد به عنوان الگوهای واحد شناخته شده اند (جوادی پور، علی عسگری، کیامنش و خیبری، ۱۳۸۶). یکی از کاربردهای تلفیق در برنامه درسی تربیت بدنی، تلفیق در اجرای برنامه درسی، مانند تلفیق حرکات ورزشی در اجرای برنامه درسی است. برنامه درسی تربیت بدنی دوره ابتدایی را می توان به صورت تلفیقی طراحی نمود (یاقوتی، حمیدی پور، جوادی، ۱۳۹۲، یاقوتی، جوادی پور، خسروی، ۱۳۹۸). از کاربردهای تلفیق در برنامه درسی دوره ابتدایی، تلفیق سایر برنامه های درسی با درس تربیت بدنی است. پژوهش اسدیان و همکاران (۱۳۹۲) نشان داد دانش آموزانی که ریاضی و جغرافی را به شیوه تلفیق با درس تربیت بدنی آموزش دیدند، در یادگیری شناختی دروس ریاضی و جغرافی و محیط های آنها موفق تر بودند و توانستند به سطوح بالاتری از

---

<sup>1</sup> Greene

<sup>2</sup> Eisner

<sup>3</sup> Lara

<sup>4</sup> Erica

تفکر و یادگیری دست یابند. یافته‌های پژوهش طلوعی، فهیمی، طیبی ثانی و مرسل (۱۴۰۰) حاکی از آن است که تلفیق علوم با تربیت بدنی به یادگیری بیشتر منجر خواهد شد. با توجه به اجرای فعالیت‌های تلفیقی ورزشی در مدرسه و مزایای این فعالیت‌ها برای دانش آموزان پس از طولانی شدن کار روی صندلی در کلاس، فعالیت‌های تلفیقی ورزشی باید در طول روز به طور منظم در اختیار دانش آموزان قرار گیرد (Goh, & Brusseau, 2018).

### بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی کاربردهای تلفیق در برنامه درسی دوره ابتدایی انجام شد. یافته‌ها نشان داد کاربرد تلفیق در پنج حوزه برنامه درسی دوره ابتدایی کاربرد دارد که عبارت‌اند از: ۱) تلفیق ICT (فناوری اطلاعات و ارتباطات) در برنامه درسی ابتدایی. به عنوان مثال: تلفیق فناوری در برنامه درسی علوم، ریاضی و مطالعات اجتماعی. تلفیق تلفن همراه و لب تاپ در آموزش. تلفیق فناوری اطلاعات و ارتباطات یکی از ابعاد گسترده تلفیق در برنامه درسی است. پژوهش‌های آبدین (۲۰۱۸)، وو، گو، ونگ و زنگ (۲۰۱۹)، مانینگ (۲۰۱۷) نشان داد، تلفیق فناوری در آموزش ریاضیات، معلمان را ملزم می‌کند که شیوه‌های تدریس خود را با نوآوری‌های مداوم فناوری هماهنگ کنند (Abdin, 2018). کاربرد رویکرد تلفیق در آموزش مهارت‌های زندگی برای مثال، تلفیق محتوای متنوع در برنامه‌های درسی. مانند تلفیق محتوای کارآفرینی، حقوق کودک، موضوعات زیست‌محیطی، مفاهیم اخلاقی، تربیت اقتصادی، مهارت‌های حل مسئله در برنامه‌های درسی. نتایج پژوهش‌های عقیلی (۱۳۹۹)، مونجیاتون (۲۰۲۰)، سوکما (۲۰۲۰)، ین (۲۰۲۰)، رجبی و رزنی (۲۰۲۰)، کاسماواتی (۲۰۲۰) نشان‌دهنده تلفیق مهارت‌های زندگی در برنامه درسی است که با نتایج این پژوهش همراستا است. ۳) طراحی و سازمان‌دهی برنامه درسی، ۱) تلفیق در اجرای برنامه درسی مانند آموزش تلفیقی ریاضی، جغرافیا و علوم. تلفیق ادبیات در آموزش و یادگیری ریاضی. ۲) تلفیق در سازمان‌دهی برنامه درسی، مانند تلفیق و سازمان‌دهی محتوا علوم پایه اول و تلفیق دروس پایه دوم. بسته‌های آموزشی تلفیقی، طراحی الگوی برنامه درسی تلفیقی،

تلفیق در برنامه درسی پایه اول. پژوهش‌های سلیمانی (۱۳۹۵)، رضوی (۱۳۹۵)، کاستلی (۲۰۱۵)، شرفی (۱۳۹۰) بیانگر کاربرد تلفیق در طراحی و سازمان‌دهی برنامه‌های درسی دارد و با نتایج این پژوهش همسو است. پژوهشگران نشان می‌دهند که دروسی که با رویکرد تلفیقی است، اغلب جایگزین‌های مؤثری برای برنامه درسی موضوعی هستند. برنامه‌های درسی تلفیق‌شده، مهارت‌های تفکر انتقادی را افزایش می‌دهند، بین موضوعات ارتباط برقرار می‌کنند و محتوا را به دنیای واقعی مرتبط می‌کنند (Costley, 2015)

۴) تلفیق در هنر و تلفیق با هنر. ۱) تلفیق در هنر مانند طراحی آموزشی درس هنر به روش تلفیقی. ۲) تلفیق با هنر مانند تلفیق هنر با برنامه درسی علوم تجربی، تلفیق هنر و ریاضی، تلفیق هنر در برنامه درسی و بهبود سواد خواندن. استفاده از هنر در برنامه درسی با دیدگاه آیزنر (۱۹۸۴)، فوشی (۱۹۷۴) همچنین، یافته‌های پژوهش گرمایی، ملکی، بهشتی و افهمی (۱۳۹۴)، لارا (۲۰۱۷) حاکی از قابلیت هنر و زیباشناسی به‌عنوان یک پارادایم و چشم‌انداز برای برنامه درسی است. از هنرها می‌توان برای آموزش استفاده کرد و نه فقط به‌عنوان فعالیت‌هایی که یادگیری را تقویت می‌کنند، بلکه به‌عنوان وسیله اصلی که دانش آموزان از طریق آن دانش را پردازش می‌کنند استفاده می‌شود (Martin, 2017)

۵) تلفیق در برنامه درسی تربیت‌بدنی. ۱) تلفیق تربیت‌بدنی با سایر برنامه‌های درسی، مانند تلفیق درس تربیت‌بدنی با علوم، جغرافیا، زبان و ریاضی. ۲) تلفیق در آموزش تربیت‌بدنی مانند تلفیق در حرکات ورزشی. شیوه آموزشی تربیت‌بدنی تلفیقی یکی از روش‌های نوظهور در بخش آموزش است. نتایج این پژوهش با نتایج پژوهش حاجی رستم‌لو (۲۰۲۰)، اسدیان (۱۳۹۰)، یاقوتی (۱۳۹۸)، گو (۲۰۱۸)، کرونین (۲۰۱۶) میرسلیمانی (۱۳۹۸) همسو است. چارچوب یادگیری زبان (به روش تلفیق محتوای آموزش زبان و فعالیت‌های تربیت‌بدنی)، سرگرم‌کننده و مبتنی بر بازی، منجر به مزایای مثبت بسیاری برای دانش آموزان است. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که

بیشترین کاربرد تلفیق مربوط به تلفیق فناوری اطلاعات و ارتباطات در برنامه درسی دوره ابتدایی و کمترین کاربرد در تلفیق هنر است.

با توجه به کاربرد گسترده تلفیق در برنامه درسی دوره ابتدایی و نوع تلفیق، لازم است مسئولین امر و معلمان دوره ابتدایی بیش‌ازپیش به این امر توجه نموده، طراحی و سازمان‌دهی و اجرای برنامه درسی را در این راستا هدایت نمایند و این مهم مستلزم آشنایی ایشان با کاربردهای تلفیق، نحوه تلفیق و انواع تلفیق است. از این رو، برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی برای آشنایی معلمان و مسئولین ذی ریط، تشویق و ترغیب معلمان برای استفاده از تلفیق در کنش پژوهی معلم از جمله در اقدام پژوهی و درس پژوهشی ضروری است.

منابع:

- احمدی، پروین؛ مهر محمدی، محمود؛ فردانش، هاشم؛ گویا، زهرا (۱۳۸۰).

طراحی الگوی برنامه درسی تلفیقی و مقایسه آن با برنامه‌های درسی موجود دوره ابتدایی در نظام آموزشی ایران، پایان‌نامه دکتری، دانشگاه تربیت مدرس.

- احمدی، غلامعلی و غیاث‌آبادی فراهانی، اکرم (۱۳۹۲). بررسی نقش تلفیق در

برنامه‌های درسی کلاس‌های چندپایه و ارائه مثال موردی در این زمینه، همایش ملی تغییر برنامه درسی دوره‌های تحصیلی آموزش و پرورش،

بیرجند، <https://civilica.com/doc/386373>

- اسدیان، فاطمه؛ صادقی بروجردی، سعید؛ یوسفی، بهرام (۱۳۹۰). آیا طراحی

و برنامه‌ریزی درس تربیت‌بدنی در تلفیق با درس جغرافیا امکان‌پذیر است؟ فصلنامه تحقیقات علوم ورزشی، ۱(۳)، ۹۰-۹۷

- انتظامی، مهسا؛ سیفی، نراقی؛ مریم؛ نادری، عزت اله (۱۳۹۴). بررسی عملکرد

برنامه درسی مبتنی بر تربیت هنری در درس علوم تجربی پایه ششم ابتدایی با توجه به مؤلفه‌های نظام آموزشی در ایران، مطالعات برنامه درسی، ۱۰(۳۷)، ۱۰۳-۱۲۰.

- پرویزی شاد، اکرم؛ احمدی، پروین (۱۳۹۷). **مطالعات تطبیقی برنامه درسی هنر دوره ابتدایی ایران و کانادا (ایالت انتاریو) و جایگاه رویکرد تلفیق در آن، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه الزهرا**
- جاهد، پرینسا؛ سبحانی نژاد، مهدی؛ میرزا محمدی، حسن (۱۳۹۴). **بررسی صلاحیت‌های دانشی و مهارتی معلمان دوره ابتدایی برای به کارگیری برنامه‌های درسی تلفیقی، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شاهد.**
- جعفری ثانی، حسین؛ قربانی، نرگس (۱۳۸۷). **تأثیر تلفیق محتوای چهار بخش اصلی کتاب علوم پایه اول راهنمایی بر اساس رویکرد سازمان‌دهی تلفیقی (از نوع پروژه) بر پیشرفت تحصیلی و رشد اجتماعی دانش آموزان دختر پایه اول راهنمایی، فصلنامه علمی نوآوری‌های آموزشی، ۷(۴).**
- جوادی پور، محمد؛ علی عسگری، مجید؛ کیامنش، علیرضا؛ خبیری محمد (۱۳۸۶). **نظرگاه‌ها، رویکردها و الگوهای طراحی برنامه درسی تربیت بدنی دوره ابتدایی، اندیشه‌های نوین تربیتی، ۳(۳ و ۴)، ۱۱۹-۱۳۵.**
- حاجی رستم‌لو، حوریه؛ ایر تاش، علی محمد، صفانیا، علی محمد (۱۳۹۹). **تأثیر تلفیق درس تربیت بدنی با درس ریاضی بر یادگیری مهارت‌های بنیادی دانش آموزان دختر، فصلنامه پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۱۴، ۲۷-۹.**
- حسن‌زاده، مرضیه؛ پورشافعی، هادی؛ آیتی، محسن (۱۳۸۸). **سازمان‌دهی محتوای دروس تاریخ، جغرافی و تعلیمات مدنی در پایه چهارم ابتدایی با رویکرد بین‌رشته‌ای، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه بیرجند**
- حمزه لو، زهره (۱۳۹۲). **بررسی رابطه بین گرایش معلمان دوره ابتدایی به تلفیق در برنامه درسی با دیدگاه‌های تربیتی آنان، همایش ملی تغییر برنامه درسی دوره‌های تحصیلی آموزش و پرورش، بیرجند، <https://civilica.com/doc/386297>**



- خداداده، ندا و موسوی، فرانک (۱۳۹۵). ارتقاء یادگیری، روحیه رقابت و همکاری و نگرش‌های صمیمانه از طریق رویکرد آموزش تلفیقی تربیت‌بدنی بر علوم تجربی برمبنای بازی‌های گروهی، اولین همایش ملی مطالعات کاربردی در علوم ورزشی، تنکابن، <https://civilica.com/doc/708517>
- خوش‌نشین، زهره (۱۳۹۶). تأثیر آموزش تلفیقی بر میزان یادگیری دانش‌آموزان در درس علوم، نشریه علمی فناوری آموزش، ۱۲(۳)، ۲۴۲-۲۳۳
- زبرجدیان، زهره؛ نیلی احمدآبادی، محمدرضا (۱۳۹۱). مقایسه تأثیر آموزش به روش نقشه‌های مفهومی به‌عنوان یک روش مبتنی بر ساخت‌گرایی با روش تلفیقی بر یادگیری درس علوم آموزان پایه سوم استان البرز (مجرى ارزشیابی توصیفی)، فصلنامه روان‌شناسی تربیتی، ۸ (۲۶)، ۱۰۶-۸۴
- رجبی ورزنی، مریم؛ علی عسگری، مجید؛ قاسمی، حمید (۱۳۹۹). طراحی الگوی برنامه درسی مبتنی بر مهارت‌های زندگی یونسکو و آمادگی جسمانی با رویکرد تلفیقی. دوماهنامه علمی-پژوهشی راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، ۱۳(۵)، ۵۴۷-۵۳۸
- رحمانی، جهانبخش، موحدی نیا، ناصر، سلیمی، قربانعلی. (۱۳۸۵). الگوی مفهومی نقش‌های آموزشی-تربیتی فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش و پرورش. پژوهش در برنامه‌ریزی درسی، ۱۰(۳)، ۶۶-۴۹
- رستمی مسنی، کورش؛ عباسی، عفت؛ حسینی خواه علی (۱۳۹۳). بررسی امکان اجرای برنامه درسی تلفیقی در مقطع ابتدایی نظام آموزش و پرورش ایران، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه خوارزمی

- رضوی، عصمت؛ آیتی، محسن؛ پورشافعی، هادی (۱۳۹۵). امکان اجرای برنامه درسی به شیوه تلفیقی: مطالعه موردی پایه دوم ابتدایی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه بیرجند
- زارعی زوارکی، اسماعیل؛ احمدی، روشن (۱۳۹۴). رویکرد یادگیری تلفیقی برای آموزش دانش آموزان با نیازهای آموزشی ویژه، پژوهش در آموزش، ۱(۵)، ۸۵-۷۰.
- زارعی زوارکی، اسماعیل؛ طوفانی نژاد، احسان (۱۳۹۶). بررسی تأثیر آموزش تلفیقی بر میزان یادگیری دانش آموزان در درس ریاضی، اندیشه‌های نوین تربیتی، شماره ۱، دوره ۱۳، ۹۴-۷۴.
- سویزی، مجتبی؛ حیدزادگان، علی‌رضا؛ سابقی، فرامرز (۱۳۹۱). ارزشیابی برنامه درسی هنر دوره ابتدایی و ارائه مدل تلفیقی در برنامه درسی هنر، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه سیستان و بلوچستان.
- شرفی، حسن (۱۳۸۹). طراحی و تدوین برنامه درسی هنر بر اساس رویکرد تلفیق هنر و علوم با تأکید بر مفهوم تولید هنری در پایه‌ها چهارم و پنجم ابتدایی، فصلنامه تعلیم و تربیت، شماره ۱۰۶، ۱۳۱-۱۰۵.
- شرفی، حسن (۱۳۹۰). طراحی و تدوین برنامه درسی هنر بر اساس رویکرد تلفیق هنر و علوم با تأکید بر مفهوم تولید هنری در پایه‌ها ابتدایی ی چهارم و پنجم، فصلنامه تعلیم و تربیت، ۲۷(۲)، ۱۵۷-۱۷۸.
- شورت، ادموند (۱۳۹۴). روش‌شناسی مطالعات برنامه درسی، ترجمه محمود مهر محمدی وهمکاران، تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاه‌ها و پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش

- صنیعی اسکویی، مریم؛ فتحی آذر، اسکندر؛ رضا پور، یوسف (۱۳۹۶). بررسی ادراک معلمان دوره ابتدایی از برنامه درسی علوم تلفیقی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه تبریز.
- طهماسب زاده، شیخ لار، فتحی آذر، اسکندر، صنیعی، مریم (۱۳۹۸). مطالعه پدیدار شناختی تجارب و ادراک معلمان دوره ابتدایی از برنامه درسی علوم تلفیقی، پژوهش‌های برنامه درسی. ۱(۹). ۱۱۳-۱۳۹.
- طلوعی خیبری، فاطمه؛ فهیمی نژاد، علی؛ طیبی ثانی؛ سید مصطفی؛ مرسل؛ باقر. (۲۰۲۱). تاثیر برنامه درسی تلفیقی بر یادگیری درس علوم تجربی و مهارت تربیت بدنی پایه پنجم ابتدایی. فصلنامه رهبری و مدیریت آموزشی، ۱۵(۲)، ۷۳-۹۶.
- عزیزی، محمد، مختاری، نگار (۱۳۹۶). آموزش کارآفرینی برای دانستن، انجام دادن و بودن در دوره ابتدایی با رویکرد تلفیقی، توسعه کارآفرینی، ۱۰(۴)، ۶۳۵-۶۵۴.
- فاطمی، حمید؛ سلیمی، جمال؛ عزیزی، نعمت‌الله (۱۳۹۴). بررسی نگرش معلمان در خصوص تلفیق فناوری با برنامه درسی: مطالعه موردی دوره ابتدایی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه کردستان
- فتحی واجارگاه، کوروش (۱۳۹۲). برنامه درسی به‌سوی هویت‌های جدید، تهران: آبیژ.
- فرند، فاطمه؛ قادری، مصطفی؛ سلیمی، جمال (۱۳۹۷). تجربه معلمان دوره ابتدایی از انواع مدل‌های تلفیق برنامه درسی، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه کردستان.
- قندهاری، آزاده؛ مهر محمدی، محمود؛ طلایی، ابراهیم؛ فرجی، دیزجی؛ سجاد (۱۳۹۷). بررسی تطبیقی تلفیق تربیت اقتصادی در برنامه درسی دوره ابتدایی در

کشورهای اسکاتلند، چین و استرالیا و ارائه دلالت‌هایی برای تربیت اقتصادی در ایران، فصلنامه تعلیم و تربیت، ۳۵(۱۳۹)، ۸۰-۶۰.

- کارگزار، معصومه؛ مهر محمدی، محمود (۱۳۹۷). طراحی وامکان‌سنجی

الگوی مطلوب برنامه درسی تربیت زیست‌محیطی در دوره ابتدایی با رویکرد

تلفیقی، پایان‌نامه دکتری تخصصی، دانشگاه تربیت مدرس

- گرمابی، حسن علی؛ ملکی، حسن؛ بهشتی، سعید و افهمی، رضا (۲۰۱۶).

بازشناسی مؤلفه‌های زیبایی‌شناسی و هنر برای برنامه درسی از منظر منابع مکتوب

و دیدگاه صاحب‌نظران. مطالعات برنامه درسی، ۱۰(۳۹)، ۷۰-۴۹.

- ماهرو زاده، طیبه، نورآبادی، سولماز (۱۳۹۳). تلفیق علم و تکنولوژی در

برنامه درسی دوره ابتدایی، پژوهش‌های تربیتی، شماره ۲۳، پاییز و زمستان، ۲۳-۱۸.

- محمودی، حیوا، عبدالله زاده، حسن، رحمتی، ملیحه (۱۳۹۸). اثربخشی تلفیق

روش یکپارچگی حسی و آموزش مستقیم درک مطلب بر تقویت حافظه فعال و

دامنه توجه دانش‌آموزان نارساخوان، مجله ناتوانایی‌های یادگیری، ۹(۱)، ۱۳۶-۱۱۹.

- مظفری، سید امیر احمد؛ صباغیان راد، لیلا، حاتمی، حجت (۱۳۹۰). مقایسه

اثربخشی روش‌های تدریس سنتی و تلفیقی تربیت بدنی بر یادگیری درس علوم

تجربی و توسعه مهارت‌های اجتماعی دانش‌پسر مقطع دوم راهنمایی، فصلنامه رشد

و یادگیری حرکتی - ورزشی، ۲۳۰-۲۱۷

- مظفری، سید امیر احمد؛ صباغیان راد، لیلا، حاتمی، حجت (۱۳۹۳). اثربخشی

روش‌های تدریس سنتی و تلفیقی تربیت بدنی بر یادگیری درس علوم تجربی و

توسعه مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان پسر پایه دوم راهنمایی، رشد و یادگیری

حرکتی، ۲۶(۲)، ۲۲۹-۲۱۸.

- معماری، امید؛ اناری نژاد، عباس؛ شمشیری، بایک (۱۳۹۶). پایان نامه کارشناسی ارشد، پردیس شهید رجایی شیراز
- مهر محمدی، محمود (۱۳۹۶). *سازگاری رویکرد تلفیق با نظریه ساخت و ساز گرایی*، در برنامه درسی: نظرگاه‌ها، رویکردها و چشم‌اندازها، مهر محمدی، محمود و همکاران (۱۳۹۶)، تهران: سمت، چاپ هشتم.
- ملکی، حسن؛ حس‌علی گرمابی (۱۳۸۸). *جایگاه و کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات در برنامه درسی دوره ابتدایی از نظر صاحب‌نظران و معلمان شهر تهران*. نوآوری‌های آموزشی، ۸(۳)، ۳۷-۵۲.
- میرسلیمانی، محمدحسین؛ آرین فر، ابراهیم (۱۳۹۷). *شیوه‌ی آموزشی تربیت‌بدنی تلفیقی مبتنی بر المپیزم، فصلنامه آموزش پژوهی*، ۱۴(۱۵)، ۸۰-۶۴
- نقدی، پرستو؛ ابراهیمی، آمنه؛ قدرتی، مژگان، (۱۳۹۵). *چگونگی تلفیق تدریس ریاضی و هنر در دوره ابتدایی*، پنجمین کنفرانس بین‌المللی روانشناسی و علوم اجتماعی، تهران، <https://civilica.com/doc/526905>
- هاشم زاده، طاهره؛ خنجر خانی، مسعود؛ حیدر زادگان، علیرضا (۱۳۹۷). *بررسی تأثیر رویکرد تلفیق برنامه درسی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دختر پایه چهارم شهرستان خاش، فصلنامه مطالعات روان‌شناسی تربیتی*، ۱۶(۳۳)، ۱۷۰.
- همایونی بخشایش، نسرين؛ پیری، موسی، مهدیون، روح اله (۱۳۹۵). *ارزشیابی مقایسه‌ای کیفیت برنامه درسی مجزا و تلفیقی پایه ششم ابتدایی*، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان.
- هوشمندان مقدم فرد، زهرا، شمس، علی (۱۳۹۴). *عوامل مرتبط با میزان تلفیق آموزش‌های محیط زیستی و کشاورزی در برنامه‌های درسی مدارس توسط معلمان ابتدایی شهر زنجان، علوم و تکنولوژی محیط‌زیست*، ۱۶(۲)، ۹۸-۱۰۰.

- یاقوتی، حمیده، جوادی پور، محمد؛ خسروی، علی اکبر (۱۳۹۳). **ضرورت وامکان‌سنجی بکارگیری رویکرد تلفیقی در برنامه درسی تربیت‌بدنی دوره ابتدایی، دو فصلنامه توسعه و مدیریت ورزش،** ۱(۴)، ۱۶۰-۱۴۹

Abdulkarim, K. A. & Suud, F. M. (2020). **Evaluation of Madaris Curriculum Integration for Primary Muslim Education in Mindanao: An Assessment of The Influence of Psychology.** *International Journal of Islamic Educational Psychology*, 1(2), 89-100.

Abidin, Z. (۲۰۱۸). **Teacher professional learning for technology integration in mathematics classrooms through online learning communities:** a thesis presented in partial fulfilment of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy in Information Technology at Massey University, Albany, New Zealand. (Doctor of Philosophy (PhD) Doctoral), Massey University, Retrieved from <http://hdl.handle.net/۱۰۱۲۳/۱۰۱۲۹>

Adnan, W. I. W. Abd Wahid, N. Abd Majid, N. Jaafar, F. W. & Ismail, N. A. (۲۰۲۰). **Technology Integration in Implementing a Curriculum: Teachers' Beliefs and Willingness to Change.** Paper presented at the Journal of Physics: Conference Series.

Adriyawati, Utomo, E. Rahmawati, Y. & Mardiah, A. (2020). **Steam-project-based learning integration to improve elementary school students' scientific literacy on alternative energy learning.** *Universal Journal of Educational Research*, 8(5), 1863-1873. doi:10.13189/ujer.2020.080523

Ahmed, R. (2019). **Teachers' perception of integration/inclusion -for students in need of linguistic support.** Malmö universitet/Lärande och samhälle.

Alghamdi, A. K. (2017). **The effects of an integrated curriculum on student achievement in Saudi Arabia.** *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 13(9), 6079-6100.

Alghamdi, J. & Holland, C. (2020). **A comparative analysis of policies, strategies and programmes for information and communication technology integration in education in the Kingdom of Saudi Arabia and the republic of Ireland.** *Education and Information Technologies*, 25(6), 4721-4745.

Camilleri, P. (2017). **Minding the gap. Proposing a teacher learning-training framework for the integration of robotics in**

**primary schools.** *Informatics in Education-An International Journal*, 16(2), 165-179.

Costley, K. C. (2015). **Research Supporting Integrated Curriculum: Evidence for Using This Method of Instruction in Public School Classrooms.** Online Submission.

Cruz, E. (۲۰۱۸). **Pupils' representations about the curricular integration of ICT in primary school education.** *Educacao e Pesquisa*, ۴۴(۱). doi:۱۰.۱۵۹۰/S۰۰-۴۶۳۴۲۰۱۷۰۷۱۵۷۹۵۱-۱۶۷۸

De Koster, S. Volman, M. & Kuiper, E. (2017). **Concept-guided development of technology in 'traditional' and 'innovative' schools: quantitative and qualitative differences in technology integration.** *Educational Technology Research and Development*, 65(5), 1325-1344. doi:10.1007/s11423-017-9527-0

DiDomenico, J. (۲۰۱۷). **Effective integration of music in the elementary school classroom.** *ie: inquiry in education*, ۹(۲), .۴

Dionne, L. E. (۲۰۱۸). **PRINCIPALS' PERCEPTIONS OF ARTS EDUCATION IN PUBLIC ELEMENTARY SCHOOLS IN SOUTHEASTERN VIRGINIA. (DOCTOR OF PHILOSOPHY),** College of Hampton University, Retrieved from [http://pqdtopen.proquest.com/#viewpdf?dispub= ۱۰۸۲۹۰۰۹](http://pqdtopen.proquest.com/#viewpdf?dispub=۱۰۸۲۹۰۰۹)

Eisner, Elliot. w. (1982). **Educational Emagination.** New York: The Macmillan Company

Erica, R. (۲۰۱۶). **AN ANALYSIS OF THE EFFECTS ARTS INTEGRATION HAS ON STUDENTS' DEVELOPMENT OF SELF-CONCEPT IN THE ELEMENTARY MATHEMATICS CLASSROOM.** Master of Arts in Education, California State University, Northridge,

Eubanks, J. F. Yeh, H. T. & Tseng, H. (۲۰۱۸). **Learning Chinese through a twenty-first century writing workshop with the integration of mobile technology in a language immersion elementary school.** *Computer Assisted Language Learning*, ۳۱(۴), ۳۶۶-۳۴۶. doi:۰۹۵۸۸۲۲۱,۲۰۱۷,۱۳۹۹۹۱۱/۱۰,۱۰۸۰

Farrugia, M. T. & Trakulphadetkrai, N. V. (2020). **Maltese teachers' beliefs concerning the integration of children's literature in mathematics teaching and learning.** *Cogent Education*, 7(1). doi:10.1080/2331186X.2020.1817253

Foshay, Arthur. w. (1974). **Toward human curriculum.** American educational research Association

Fouze, A. Q. & Amit, M. (2017). **Development of mathematical thinking through integration of ethnomathematic folklore game in math instruction.** EURASIA Journal of Mathematics, Science and Technology Education, 14(2), 617-630.

Goh, T. L. Fu, Y. Brusseau, T. & Hannon, J. (۲۰۱۸). **On-task behavior of elementary students during movement integration.** Journal of Physical Education and Sport, ۱۸(۱), ۱۰۶-۱۰۳

Govender, N. & Mutendera, G. (۲۰۲۰). **Teachers' and custodians' views and dilemmas arising thereof regarding the integration of indigenous knowledge in the primary school.** *AlterNative: An International Journal of Indigenous Peoples*, ۱۶(۴), ۳۶۸-۳۵۶

Heafner, T. L. (2018). **Elementary ELA/social studies integration: Challenges and limitations.** *The Social Studies*, ۱۰۹(۱), ۱۲-۱

Holley, K. (2017). **Interdisciplinary curriculum and learning in higher education.** In Oxford research encyclopedia of education

J, b. S. (2016). **Teacher Perception of Student Engagement in an Arts-Integrated Classroom. (Doctor of Education)**, Education Faculty of Lindenwood University in partial fulfillment

Kenyon, J. (۲۰۱۹). **Linking geography with mathematics and science: Curriculum integration in a primary school (enquiry-based geographical study).** In *Primary School Geography* (۱۹۹۴) (pp. ۱۳۵-۱۲۱): Taylor and Francis.

Kjellsdotter, A. (2020). **What matter (s)? A didactical analysis of primary school teachers' ICT integration.** *Journal of Curriculum Studies*, 52(6), 823-839.

Kneen, J. Breeze, T. Davies-Barnes, S. John, V. & Thayer, E. (۲۰۲۰). **Curriculum integration: the challenges for primary and secondary schools in developing a new curriculum in the expressive arts.** *The Curriculum Journal*, ۳۱(۲), ۲۷۵-۲۵۸

Kusumastuti, F. A. Rombot, O. & Ariesta, F. W. (2019). **The effect of stem integration on primary school students' scientific literacy.** *International Journal of Scientific and Technology Research*, 8(12), 1551-1553.

Lara, T. V. (2017). *Arts Integration, Common Core, and Cultural Wealth: An Ethnographic Case Study of a Title I Elementary School (Doctoral dissertation, UCLA).*

Lufungulo, S. E. (۲۰۱۵). **Primary School Teachers' attitudes towards ICT integration in social studies: A study of Lusaka and**



**Katete Districts.** University of Zambia, Retrieved from <http://hdl.handle.net/4198/123456789>

Martin, B. H. (2017). **Teaching the arts as a second language: A school-wide policy approach to arts integration.** *Arts Education Policy Review*, 118(2), 116-122.

Martin, R. & Murtagh, E. (۲۰۱۷). **Active classrooms: A cluster randomized controlled trial evaluating the effects of a movement integration intervention on the physical activity levels of primary school children.** *Journal of Physical Activity and Health*, ۱۴(۴), -۲۹۰-۳۰۰. doi:۱۰.۱۱۲۳/jpah.۰۳۵۸-۲۰۱۶

Meletiου-Mavrotheris, M. Varnava, C. & Paparistodemou, E. (۲۰۱۷). **Adopting a systemic approach to the instructional integration of mobile devices: The Case Study of a Primary School in Cyprus.** Paper presented at the ۱۱th World Conference on Mobile and Contextual Learning, mLearn .۲۰۱۷

Munjiatun, Noviana, E. Zufriady, Erlisnawati, & Antosa, Z. (2020). **TAM Integration In Thematic Learning; Preliminary Study Of Eco-Culture Learning In Primary Schools.** *International Journal of Scientific & Technology Research*, 9, 2042-2046.

Munyengabe, S. Yiyi, Z. Haiyan, H. & Hitimana, S. (2017). **Primary teachers' perceptions on ICT integration for enhancing teaching and learning through the implementation of One Laptop per Child Program in primary schools of Rwanda.** *Eurasia Journal of Mathematics, Science and Technology Education*, 13(11), 7193-7204.

Mutambo, C. (2016). **School-Based Factors Influencing Integration Of Child's Rights In Public Primary Schools In Kakamega South Sub-County, Kakamega County, Kenya Cecilia Mutambo.** University of Nairobi, Retrieved from <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/us/>

Mutasa, S. & Coetzee, C. (۲۰۱۹). **Exploring the use of experiential learning in promoting the integration of disaster risk reduction into primary school curriculum: A case of Botswana.** *Jamba: Journal of Disaster Risk Studies*, ۱۱(۱), ۸-۱۱. doi:۱۰.۴۱۰۲/JAMBA.V۱۱I۱.۴۱۶

Ní Chróinín, D. Ní Mhurchú, S. & Ó Ceallaigh, T. (۲۰۱۶). **Off-balance: the integration of physical education content learning and Irish language learning in English-medium primary schools in Ireland.** *Education* ۱۳-۳, ۴۴(۵), .۵۷۶-۵۶۶

Ollila, J. & Macy, M. (۲۰۱۹). **Social studies curriculum integration in elementary classrooms: A case study on a Pennsylvania Rural School.** *The Journal of Social Studies Research*, ۴۳(۱), ۴۵-۳۳

requirements for the degree Doctor of Education, UNIVERSITY OF CALIFORNIALos Angeles,

Riley, N. Lubans, D. R. Holmes, K. & Morgan, P. J. (۲۰۱۶). **Findings from the EASY minds cluster randomized controlled trial: evaluation of a physical activity integration program for mathematics in primary schools.** *Journal of Physical Activity and Health*, ۱۳(۲), ۲۰۶-۱۹۸

Rosenfeld, M. (۲۰۱۳). **Making math and making dance: A closer look at integration.** *Teaching Artist Journal*, ۱۱(۴), ۲۱۴-۲۰۵

Satiansiriwivat, S. Intorrathed, S. & Siriwan, N. (2018). **Integration of agricultural knowledge with the Thai Language, Mathematics, and Science subjects for first-year elementary school of Thailand.** *The New Educational Review*, 51(1), 41-52.

Siamubi, P. M. (۲۰۱۷). **CONSTRAINTS OF INTEGRATED SCHOOL CURRICULUM ON THE TEACHING AND LEARNING OF PHYSICAL EDUCATION IN SELECTED PRIMARY SCHOOLS IN KABWE DISTRICT.** (Master of Education in Primary Education), UNIVERSITY OF ZAMBIA LUSAKA Retrieved from

<http://dspace.unza.zm/handle/...۵۶۰۴/۱۲۳۴۵۶۷۸۹>

Sukma, E. Ramadhan, S. & Indriyani, V. (2020). **Integration of environmental education in elementary schools.** Paper presented at the 2nd International Conference on Research and Learning of Physics, ICRLP 2019...

Titikusumawati, E. Sa'dijah, C. As'ari, A. R. & S. H. (2020). **The effectiveness of the integration of open-ended and collaborative (OE-C) learning strategies in reducing gaps of elementary school students' creative thinking skills(Article).** *Elementary Education Online*, Volume 19, Issue 1, (1,202), 198-207.

Wall, A. & Leckie, A. (2017). **Curriculum Integration: An Overview.** *Current Issues in Middle Level Education*, 22(1), 36-40.

Winarni, E. W. & Purwandari, E. P. (2018). **Disaster risk reduction for earthquake using mobile learning application to improve the students understanding in elementary school.** *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 9(2), 205-205.

Winarni, E. W. Purwandari, E. P. Lusa, H. & Dadi, S. (۲۰۱۸). **The Impact of Thematic Learning Integrated ICT in Tabot Bengkulu as Cultural Ceremony toward Social Interaction Knowledge in Elementary School**. Asian Journal of Education and Training, ۴(۲), ۷۴-۷۰.

Wu, J. Guo, R. Wang, Z. & Zeng, R. (2019). **Integrating spherical video-based virtual reality into elementary school students' scientific inquiry instruction: effects on their problem-solving performance**. Interactive Learning Environments, 1-14.

Yan, W. Liu, R. Israel, M. Sherwood, H. Fancsali, C. & Pierce, M. (۲۰۲۰). **School-wide integration of computational thinking into elementary schools: A cross-case study**. Paper presented at the ۲۱st ACM SIGCSE Technical Symposium on Computer Science Education, SIGCSE ۲۰۲